

Samenvatting van het rapport 'Knelpunten aansluiting 18-/18+ in Haaglanden'

Conclusies

Er zijn een aantal knelpunten in de aansluiting 18- en 18 + hulp. De belangrijkste zijn:

- Gemeenten beslissen of er verlengde jeugdhulp gegeven kan worden. Soms willen zij geen verlengde jeugdhulp geven, maar liever WMO-hulp, die goedkoper is. Voor jongeren is dat vaak niet goed omdat zij dan weer opnieuw hun verhaal moeten vertellen en vertrouwen op moeten bouwen.
- Een deel van de jongeren die gedwongen hulp heeft gehad ziet af van verlengde hulp door onvoldoende zelfinzicht en/of slechte ervaringen met jeugdhulp. In veel gevallen hebben zij nog wel verlengde of vervolghulp nodig. Als zij na een half jaar weer in de problemen komen en hulp willen moeten zij naar de volwassenzorg.
- Voor 18-jarige jongeren die residentieel of gesloten hebben gewoond, is het niet altijd goed als zij weer thuis moeten gaan wonen. Zeker als de hulp niet wordt afgebouwd en de ouders in de tussentijd geen hulp hebben gehad.
- Voor een deel van de jongeren die (gedwongen) hulp hebben gehad is het moeilijk om geschikte vervolghulp te vinden. De volwassen vervolghulp sluit ook niet altijd aan bij de vragen en wensen van de jongeren. Vooral voor jongeren met een rechtelijke machtiging is dat lastig.
- Voor instellingen die hulp kunnen geven uit jeugdwet én de WMO is het soms onduidelijk uit welk potje de hulp betaald moet worden.
- Jongeren in de jeugdhulp worden vaak nog onvoldoende voorbereid op hun zelfstandigheid.
- Als jongeren na hun 18e toch hun voogd als hulpverlener willen houden, kan dat niet meer. Daar is geen financiering meer voor.
- Jongeren en pleegouders weten niet altijd dat er verlengde pleegzorg mogelijk is. Als de voogdij stopt bij 18, is het soms lastig om verlengde pleegzorg te regelen omdat de voogd daar over het algemeen geen baat bij heeft. Hierdoor krijgen pleegouders o.a. geen pleegvergoeding meer.
- Het eigen risico en de een eigen bijdrage zijn voor sommige jongeren een reden om te stoppen met de volwassen specialistische GGZ of LVB hulp.
- De sociale kaart (van het hulpaanbod) is bij jongeren, ouders én hulpverleners onvoldoende bekend. (Door)verwijzing wordt daardoor bemoeilijkt.
- De mogelijkheid om naar een onafhankelijke cliëntondersteuner te gaan die jongeren kan helpen bij het zoeken naar goede vervolghulp is vaak onbekend bij jongeren.
- Jongeren uit de gesloten zorg van Schakenbosch hebben een aantal specifieke knelpunten op het terrein van financiën en dagbesteding (zie bijlage 4). De instelling moet veel moeite doen om geschikte vervolghulp te kunnen organiseren.

Aanbevelingen

Op basis van de knelpunten die de zorgaanbieders hebben genoemd en het gesprek dat met enkele jongeren is gevoerd doen wij de volgende aanbevelingen:

- Stel de jongere en zijn hulpvraag centraal en niet de financiering van de hulp. Bekijk per jongere of verlengde jeugdhulp of WMO-hulp geschikt is.
- Stel samen met jongeren, gemeenten en instellingen richtlijnen op over wanneer de hulp mag stoppen.
- Laat verlengde jeugdhulp doorlopen tot 23 jaar¹. Jongeren moeten tot die leeftijd kunnen blijven aankloppen voor jeugdhulp. Ook al zijn ze (meer dan) een half jaar uit zorg geweest. Sluit de hulpverlening pas af als er aan de opgestelde richtlijnen is voldaan.
- Zorg dat jongeren goed voorbereid worden op zelfstandigheid als ouders daar onvoldoende toe in staat zijn. Elke jongere die de jeugdhulp verlaat met 18 jaar moet een zelfstandigheidstraining krijgen. Maak hierbij gebruik van ervaringsdeskundige jongeren (ExpEx) om de jongeren te motiveren.
- Iedere jongere die de jeugdhulp verlaat heeft ook een toekomstplan. Daarbij moet er één persoon uit het netwerk en één persoon uit de hulpverlening beschikbaar zijn die de vinger aan de pols houdt en die mogelijk ondersteuning biedt bij het eigen maken van vaardigheden op het gebied van zelfstandigheid. Zorg dat als een jongere zijn voogd wil behouden, die mogelijkheid bestaat.
- Biedt pleegouders de mogelijkheid tot een pleegvergoeding en begeleiding aan tot de jongere 23 jaar wordt, als een jongere na zijn of haar 18^e in het pleeggezin wil blijven wonen.
- Zorg voor hulpvormen die zoveel mogelijk lijken op een 'normale' gezinssituatie waar ruimte is voor experimenteren en fouten maken. Ontwikkel nieuwe hulpvormen om de overgang van gesloten naar "gewone" hulp te overbruggen.
- Zorg voor een minder intensieve en bureaucratische overgang van Jeugdwet naar WMO door goede afstemming tussen de jeugdhulp en volwassenzorg.
- Zorg voor een Multidisciplinair (FACT) team waarbij bemoeizorg en (jonge) ervaringsdeskundigen kunnen worden ingezet. Onderzoek hoe de rol van het sociale netwerk vergroot kan worden door gebruik te maken van bijvoorbeeld JIM (Jouw ingebrachte mentor) of ExpEx.
- Zorg voor een oplossing voor jongeren die een eigen bijdrage voor behandeling niet kunnen bekostigen.
- Informeer jongeren goed over allerlei wetten en regels waar zij mee te maken krijgen.
- Zorg dat jongeren, ouders, maar ook professionals en organisaties op de hoogte zijn van de sociale kaart en de mogelijkheid tot onafhankelijke cliëntondersteuning.

¹ Als de jongere dit ook echt wil ook voor preventieve jeugdbescherming tot 23 jaar (vrijwillige jeugdbescherming).

- Biedt jongeren die uit de gesloten jeugdzorg (Schakenbosch) komen toekomstperspectief op het gebied van dagbesteding en werk. Denk hierbij aan het creëren van werkplekken voor jongeren met afstand tot de arbeidsmarkt, financiering voor een 18+ coach die jongeren helpt bij aanvraag voor dagbesteding en het zoeken van geschikt werk. Overzicht met regelingen en dagbestedingsprojecten kan hierbij ondersteunend zijn.
- Neem de eerdere aanbevelingen van jongeren om de aansluiting 18- naar 18+, te verbeteren ook ter hand.